

Βρυξέλλες, 3 Οκτωβρίου 2023
(OR. en)

13307/23

SOC 635
EMPL 454
ECOFIN 916
EDUC 365

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Επιτροπή Απασχόλησης
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Βασικά μηνύματα της Επιτροπής Απασχόλησης βάσει της ετήσιας έκθεσης επιδόσεων απασχόλησης και του δείκτη επιδόσεων απασχόλησης – Προσυπογραφή

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα βασικά μηνύματα της Επιτροπής Απασχόλησης (EMCO) βάσει της ετήσιας έκθεσης επιδόσεων απασχόλησης (AEPR) και του δείκτη επιδόσεων απασχόλησης (EPM), ενόψει της προσυπογραφής τους από το Συμβούλιο EPSCO στις 9 Οκτωβρίου 2023.

Το πλήρες κείμενο της AEPR περιέχεται στο έγγραφο 13307/23 ADD 1.

Το πλήρες κείμενο του EPM περιέχεται στο έγγραφο 13307/23 ADD 2.

**Βασικά μηνύματα της Επιτροπής Απασχόλησης (EMCO) βάσει της ετήσιας έκθεσης
επιδόσεων απασχόλησης και του δείκτη επιδόσεων απασχόλησης για το 2023**

1. Σύμφωνα με την εντολή της κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 150 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή Απασχόλησης συνέταξε για το Συμβούλιο ετήσια επισκόπηση της κατάστασης της απασχόλησης στην ΕΕ. Η επισκόπηση βασίζεται στον δείκτη επιδόσεων απασχόλησης (EPM¹) για το 2023, ο οποίος παρακολουθεί την πρόοδο που σημειώνεται ως προς την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για το 2030 και εντοπίζει άμεσα τις βασικές προκλήσεις στον τομέα της απασχόλησης καθώς και τα ικανοποιητικά αποτελέσματα στην αγορά εργασίας σε ολόκληρη την ΕΕ και σε κάθε κράτος μέλος.
2. Τα κύρια πορίσματα του φετινού EPM, που συμφωνήθηκε στην ομάδα της EMCO για τους δείκτες στα τέλη Μαΐου, συνοψίζονται στην ετήσια έκθεση επιδόσεων απασχόλησης (AEPR) για το 2023 και συμπληρώνουν τα συμπεράσματα της πολυμερούς εποπτείας της Επιτροπής Απασχόλησης σχετικά με την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων (ΣΑΧ) του Συμβουλίου και άλλων συστάσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.
3. Τόσο ο EPM όσο και η ετήσια έκθεση επιδόσεων απασχόλησης (AEPR) ενσωματώνουν για δεύτερη συνεχή χρονιά τους πρωταρχικούς στόχους της ΕΕ για την απασχόληση και την εκπαίδευση ενηλίκων με ορίζοντα το 2030, τους οποίους πρότεινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και επικρότησαν οι ηγέτες και ηγέτιδες της ΕΕ κατά την κοινωνική σύνοδο κορυφής του Πόρτο τον Μάιο του 2021 και κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου του 2021, καθώς και τους σχετικούς εθνικούς στόχους που έθεσαν τα κράτη μέλη και οι οποίοι παρουσιάστηκαν στο Συμβούλιο EPSCO τον Ιούνιο του 2022.

¹ Ο EPM στηρίζεται στα πορίσματα του πλαισίου κοινής αξιολόγησης (JAF). Το JAF είναι ένα εργαλείο αξιολόγησης βάσει δεικτών που αναπτύχθηκε από κοινού από την Επιτροπή Απασχόλησης, την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας (ΕΚΠ) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και καλύπτει γενικούς και ειδικούς τομείς πολιτικής βάσει των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση, με στόχο να εντοπίζονται βασικές προκλήσεις και ικανοποιητικά αποτελέσματα στην αγορά εργασίας όσον αφορά τους εν λόγω τομείς και να υποστηρίζονται τα κράτη μέλη στον καθορισμό των προτεραιοτήτων τους.

4. Επιπλέον, η ανάλυση που παρουσιάζεται στη φετινή AEPR ενσωματώνει μια μελλοντοστραφή πτυχή, δεδομένου ότι εξετάζει την ελάχιστη ετήσια αύξηση της απασχόλησης που απαιτείται σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο για να επιτευχθούν οι αντίστοιχοι στόχοι για το ποσοστό απασχόλησης έως το 2030, ενώ αναδεικνύει επίσης τη δυνατότητα συγκεκριμένων πληθυσμιακών ομάδων να συμβάλουν στην πρόοδο προς την επίτευξη του στόχου για το ποσοστό απασχόλησης.
5. Παρά το γεγονός ότι αντιμετώπισε σοβαρές προκλήσεις, όπως ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η ενεργειακή κρίση και οι πληθωριστικές πιέσεις, η οικονομία της ΕΕ σημείωσε σχετικά καλές επιδόσεις το 2022 και η αγορά εργασίας παρέμεινε ανθεκτική, με ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας που έφτασαν σε νέα επίπεδα ρεκόρ.
6. Πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό απασχόλησης στην ΕΕ των 27 για τα άτομα ηλικίας 20-64 ετών βελτιώθηκε περαιτέρω το 2022 επιτυγχάνοντας ποσοστό 74,6% (αύξηση κατά 1,5 εκατοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2021), δηλαδή το υψηλότερο ποσοστό από την έναρξη της χρονολογικής σειράς το 2009. Αυξήσεις του ποσοστού απασχόλησης καταγράφηκαν για όλες τις κύριες ηλικιακές ομάδες το 2022 (εργαζόμενοι νεαρής ηλικίας, κατ' εξοχήν παραγωγικής ηλικίας και μεγαλύτερης ηλικίας) σε επίπεδο ΕΕ. Επιπλέον, σε όλα τα κράτη μέλη το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων ηλικίας 20-64 ετών σημείωσε βελτίωση το 2022 σε σύγκριση με το 2021, ενώ σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη της ΕΕ υπερέβη το προ πανδημίας (2019) επίπεδο. Το ποσοστό συμμετοχής στην αγοράς εργασίας στην ΕΕ (για τα άτομα ηλικίας 20-64 ετών) συνέχισε να βελτιώνεται το 2022, αφού ανήλθε στο 79,4%, σημειώνοντας αύξηση κατά 1 εκατοστιαία μονάδα σε σύγκριση με το 2021. Στην εξέλιξη αυτή συνέβαλαν περισσότερο οι γυναίκες.
7. Το ποσοστό ανεργίας για τα άτομα ηλικίας άνω των 15 ετών μειώθηκε κατά μέσο όρο στην ΕΕ κατά 0,9 εκατοστιαίες μονάδες το 2022 σε σύγκριση με το 2021, φτάνοντας στο 6,2%, ενώ μείωση καταγράφηκε σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη το 2022. Μείωση σημείωσε επίσης το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας στην ΕΕ των 27 το 2022.

8. Το ποσοστό ανεργίας των νέων στην ΕΕ (ηλικίας 15-24 ετών) μειώθηκε το 2022 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ωστόσο είναι πάνω από δύο φορές υψηλότερο από το συνολικό ποσοστό ανεργίας, γεγονός που καταδεικνύει ότι συνιστά σημαντική πρόκληση από την άποψη αυτή, και ότι η ανάγκη εφαρμογής των ενισχυμένων εγγυήσεων για τη νεολαία εξακολουθεί να είναι υπαρκτή. Επιπλέον, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 15-29 ετών στην ΕΕ που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης και κατάρτισης (ΕΕΑΚ) μειώθηκε κατά 1,4 εκατοστιαίες μονάδες το 2022, φτάνοντας στο 11,7%. Επιπροσθέτως, στην ΕΕ των 27, το χάσμα μεταξύ των φύλων στην απασχόληση, δηλαδή η διαφορά του ποσοστού απασχόλησης μεταξύ ανδρών και γυναικών ηλικίας 20-64 ετών, παρότι μειώθηκε ελαφρά, από 10,9 εκατοστιαίες μονάδες που ήταν το 2021 σε 10,7 εκατοστιαίες μονάδες το 2022, παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Ως εκ τούτου, απαιτείται σημαντική πρόοδος σε αυτές τις δύο πτυχές. Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, προκειμένου να επιτευχθεί ο πρωταρχικός στόχος για ποσοστό απασχόλησης 78% έως το 2030, η Ευρώπη πρέπει να επιδιώξει να μειώσει τουλάχιστον κατά το ήμισυ, σε σύγκριση με το 2019, το χάσμα μεταξύ των φύλων στην απασχόληση και να μειώσει το ποσοστό των νέων ηλικίας 15-29 ετών που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ) από 12,6% (2019) σε 9,0% έως το 2030 (που αντιστοιχεί σε μείωση κατά 3,6 εκατοστιαίες μονάδες), και συγκεκριμένα βελτιώνοντας τις προοπτικές απασχόλησής τους.
9. Σε ό,τι αφορά το μέλλον, ένα από τα κύρια συμπεράσματα των εαρινών οικονομικών προβλέψεων της Επιτροπής του 2023 είναι ότι η συνεχιζόμενη στενότητα της αγοράς εργασίας, η διατήρηση πλεονάζοντος εργατικού δυναμικού λόγω ελλείψεων δεξιοτήτων, καθώς και η έντονη ζήτηση, ιδίως για υπηρεσίες, αναμένεται να μετριάσουν τον αντίκτυπο της οικονομικής επιβράδυνσης στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η αύξηση της απασχόλησης προβλέπεται να ανέλθει σε 0,5% στην ΕΕ φέτος. Το 2024 η απασχόληση αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνεται με μέτριο ρυθμό (0,4%), πρόβλεψη που συνεπάγεται μεγέθυνση με λιγότερες θέσεις εργασίας σε σχέση με το 2022. Το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να παραμείνει κοντά στο ιστορικά χαμηλό του επίπεδο, δηλαδή στο 6,2%, στην ΕΕ το 2023, προτού μειωθεί στο 6,1% το 2024.

10. Σε ό,τι αφορά ειδικότερα τον πρωταρχικό στόχο για το ποσοστό απασχόλησης έως το 2030, οι ευνοϊκές συνθήκες στην αγορά εργασίας το 2022 βοήθησαν σε σημαντικό βαθμό να σημειωθεί πρόοδος προς την επίτευξη του στόχου του 78% έως το 2030. Η επίτευξη του στόχου απαιτεί πλέον μέση αύξηση κατά 3,4 εκατοστιαίες μονάδες έως το 2030 σε επίπεδο ΕΕ, ωστόσο οκτώ κράτη μέλη επιδιώκουν να αυξήσουν ακόμη περισσότερο τα ποσοστά απασχόλησής τους για να επιτύχουν τους εθνικούς τους στόχους. Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα ετήσια στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού (ΕΕΔ) για το ποσοστό απασχόλησης (άτομα ηλικίας 20-64 ετών), πέντε κράτη μέλη υπερέβησαν το 2022 τους εθνικούς τους στόχους και ένα πέτυχε τους στόχους του. Επιπλέον, το ποσοστό απασχόλησης το 2022 ήταν ήδη υψηλότερο από τον πρωταρχικό στόχο της ΕΕ για 78% σε έντεκα κράτη μέλη (από οκτώ κράτη μέλη τον προηγούμενο χρόνο).
11. Συγκρίνοντας την πρόσφατη (2022) ετήσια αύξηση της απασχόλησης στα κράτη μέλη με τη μέση ετήσια αύξηση της απασχόλησης κατά την προ της COVID περίοδο 2013-2019 και με την ελάχιστη (ετήσια) αύξηση της απασχόλησης που απαιτείται για να επιτύχει κάθε κράτος μέλος τον εθνικό του στόχο για το ποσοστό απασχόλησης, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το 2022 η πλειονότητα των κρατών μελών πέτυχε αύξηση της απασχόλησης υψηλότερη από τα αντίστοιχα μέσα ποσοστά προ της COVID και ότι, λόγω της μείωσης του πληθυσμού, τα περισσότερα κράτη μέλη θα χρειαστούν χαμηλότερη ελάχιστη ετήσια αύξηση της απασχόλησης σε σχέση με την περίοδο πριν από την κρίση για την επίτευξη των εθνικών τους στόχων.

12. Στο πλαίσιο της ανάλυσης και της παρακολούθησης της προόδου προς την επίτευξη του στόχου για το ποσοστό απασχόλησης το 2030, είναι επίσης χρήσιμο να εξεταστούν οι επιδόσεις των διαφόρων πληθυσμιακών ομάδων (για παράδειγμα των εργαζομένων νεαρής ηλικίας, κατ' εξοχήν παραγωγικής ηλικίας και μεγαλύτερης ηλικίας) και να προσδιοριστούν οι ομάδες των οποίων οι επιδόσεις είναι χαμηλότερες από τον μέσο όρο. Εάν οι δυνατότητες για κάθε κράτος μέλος και υποομάδα υπολογίζονται με βάση τη διαφορά μεταξύ του συγκεκριμένου ποσοστού απασχόλησης και του αντίστοιχου μέσου ποσοστού απασχόλησης στην ΕΕ (ή του μέσου όρου των τριών υψηλότερων ποσοστών απασχόλησης στην ΕΕ για τη δεδομένη πληθυσμιακή ομάδα), τότε αναμένονται υποθετικά κέρδη από την αύξηση των ποσοστών απασχόλησης στις συγκεκριμένες ομάδες. Αυτό ισχύει ιδίως για τα άτομα με χαμηλή ειδίκευση (γυναίκες και άνδρες) για σημαντικό αριθμό κρατών μελών της ΕΕ.
13. Σε μεταγενέστερο στάδιο, η ομάδα της EMCO για τους δείκτες θα συζητήσει επίσης τη μεθοδολογική προσέγγιση σχετικά με την παρακολούθηση της προόδου προς την επίτευξη των πρωταρχικών και των εθνικών στόχων όσον αφορά την εκπαίδευση ενηλίκων για το 2030, λαμβάνοντας υπόψη ότι η πηγή δεδομένων μετατοπίστηκε από την έρευνα για την εκπαίδευση ενηλίκων (AES) στην έρευνα εργατικού δυναμικού (ΕΕΔ) το 2022.
14. Σε ό,τι αφορά τις θεματικές προτεραιότητες για τα κράτη μέλη, από την ανάγνωση του EPM του 2023 προκύπτουν ορισμένες βασικές προκλήσεις στον τομέα της απασχόλησης (KEC). Στον τομέα των δεξιοτήτων και της δια βίου μάθησης, αυτές συνδέονται κυρίως με τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων και τη χαμηλή συμμετοχή στην κατάρτιση. Το Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων αναμένεται να δώσει νέα ώθηση στη δια βίου μάθηση, δίνοντας τη δυνατότητα σε άτομα και επιχειρήσεις να συμβάλουν στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, στηρίζοντας την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα. Σε ό,τι αφορά τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι κύριες προκλήσεις είναι η εξάρτηση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων από το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, το χαμηλό επίπεδο όσον αφορά την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων και την ολοκλήρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η συχνότητα της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και η χαμηλή ελκυστικότητα του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού.

15. Προκλήσεις εντοπίζονται επίσης στον τομέα της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων για συγκεκριμένες ομάδες, όπως είναι το εργατικό δυναμικό μεγαλύτερης ηλικίας, τα άτομα νεαρής ηλικίας, οι γυναίκες, το εργατικό δυναμικό χαμηλής ειδίκευσης και οι υπήκοοι τρίτων χωρών. Ορισμένες χώρες παρουσιάζουν προκλήσεις που σχετίζονται με τη λειτουργία των παροχών ανεργίας ή/και τον αντίκτυπο των συστημάτων φορολόγησης και παροχών στη συμμετοχή στην αγορά εργασίας (π.χ. παγίδες χαμηλών μισθών, παγίδες ανεργίας). Στον τομέα της ισότητας των φύλων, βασική ανησυχία αποτελεί η διατήρηση του χάσματος μεταξύ των φύλων στην απασχόληση, ενώ στον τομέα της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής βασικά ζητήματα αποτελούν η παροχή φροντίδας και η αξιοποίηση της φροντίδας, καθώς και ο αντίκτυπος της γονεϊκότητας στη συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Ο κατακερματισμός της αγοράς εργασίας εξακολουθεί επίσης να αποτελεί πηγή ανησυχίας για ορισμένα κράτη μέλη, ενώ εντοπίζονται περαιτέρω προκλήσεις στον τομέα των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας (ΕΠΑΕ) και στη λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης (ΔΥΑ).
16. Η ανάλυση προσδιορίζει επίσης κοινές «θετικές πρόσφατες τάσεις» και «αρνητικές τάσεις προς παρακολούθηση» στην ΕΕ. Ειδικότερα, ο ΕΡΜ επισημαίνει ορισμένες θετικές εξελίξεις για την περίοδο 2021-2022: αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των ατόμων ηλικίας 20-64 ετών σε όλα τα κράτη μέλη· αύξηση της συνολικής απασχόλησης σε 25 κράτη μέλη· αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας σε 24 κράτη μέλη· μείωση του ποσοστού των νέων ΕΕΑΚ ηλικίας 15-29 ετών σε 19 κράτη μέλη· αύξηση της συμμετοχής στη δια βίου μάθηση (ποσοστό του ενήλικου πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών που συμμετείχε στην εκπαίδευση και την κατάρτιση κατά τις τελευταίες 4 εβδομάδες) σε 15 χώρες. Ορισμένες από αυτές τις ετήσιες τάσεις επιβεβαιώνονται από την ανάλυση των πιο μακροπρόθεσμων εξελίξεων σε διάστημα τριών ετών. Ωστόσο, ο ΕΡΜ εντοπίζει επίσης ορισμένες αρνητικές τάσεις για την περίοδο 2021-2022: επιδείνωση του ονομαστικού μοναδιαίου κόστους εργασίας σε 21 κράτη μέλη και υψηλή συχνότητα αεργίας και μερικής απασχόλησης λόγω προσωπικών και οικογενειακών ευθυνών σε 13 κράτη μέλη.
17. Οι πρόσφατες εργασίες πολυμερούς εποπτείας της EMCO δείχνουν ότι τα κράτη μέλη έχουν πραγματοποιήσει μεταρρυθμίσεις σε όλους τους τομείς πολιτικής που προσδιορίζονται από τον ΕΡΜ ως τομείς προτεραιότητας, ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις, όπως υπογραμμίζεται και στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2023.

18. Τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει ή σκοπεύουν να θεσπίσουν πολιτικές αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αυξανόμενες ελλείψεις δεξιοτήτων σε τομείς υψηλής ζήτησης (όπως η υγειονομική περίθαλψη) και οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, και να προσαρμοστούν οι δεξιότητες του εργατικού δυναμικού στον μεταβαλλόμενο κόσμο της εργασίας, μεταξύ άλλων με τη στήριξη των πόρων που διατίθενται από το EKT+ και το NextGenerationEU. Σε ένα περιβάλλον ανεπαρκούς προσφοράς θέσεων εργασίας και χαμηλής ανεργίας, τα κράτη μέλη θεσπίζουν όλο και περισσότερο μέτρα κατάρτισης που απευθύνονται πρωτίστως στους πλέον ευάλωτους, το δυναμικό των οποίων παραμένει αναξιοποίητο. Συνεχίζονται οι προσπάθειες για βελτίωση της παροχής υπηρεσιών και των ικανοτήτων των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης (ΔΥΑ), μεταξύ άλλων μέσω ψηφιακών και βελτιωμένων εργαλείων πρόβλεψης της αγοράς εργασίας και των δεξιοτήτων. Επιπλέον, τα κράτη μέλη εντείνουν τις προσπάθειές τους για βελτίωση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών, ιδίως των ψηφιακών δεξιοτήτων τους, και για αύξηση της ελκυστικότητας του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού.
19. Ο κατακερματισμός της αγοράς εργασίας μεταξύ των κρατών μελών εξακολουθεί να επηρεάζει ορισμένες ομάδες, ιδίως τους νέους, τις γυναίκες, τους μετανάστες και τα άτομα με χαμηλή ειδίκευση. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η αναγκαστική μερική απασχόληση παραμένει σε υψηλά επίπεδα, με χαμηλά ποσοστά μετάβασης από συμβάσεις ορισμένου χρόνου σε συμβάσεις αορίστου χρόνου. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2022, πολλά κράτη μέλη συνέχισαν τις προσπάθειες να προωθήσουν τις συμβάσεις αορίστου χρόνου ως την τυπική εργασιακή ρύθμιση. Η διευθέτηση του ζητήματος των καταχρήσεων άτυπων μορφών εργασίας και αυτοαπασχόλησης και η αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα στην πολιτική ατζέντα πολλών κρατών μελών. Επιπλέον, η εργασία σε πλατφόρμα έχει μεν αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία, δεδομένου ότι συμβάλλει στη δημιουργία θέσεων εργασίας, θέτει όμως και προκλήσεις όσον αφορά τους δίκαιους όρους εργασίας.

20. Σε ό,τι αφορά τη φορολόγηση της εργασίας, λόγω της αύξησης των τιμών της ενέργειας και των τροφίμων, πολλά κράτη μέλη θέσπισαν το 2022 μέτρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων του πληθωρισμού στα εισοδήματα των νοικοκυριών και των εργαζομένων. Σημειώθηκε επίσης πρόοδος σε πολλά κράτη μέλη όσον αφορά τον οικολογικό προσανατολισμό του φορολογικού συστήματος και την ενίσχυση της στήριξης που παρέχει στη βιώσιμη ανάπτυξη. Ωστόσο, για να στηριχθεί η ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, υπάρχουν ακόμη σημαντικά περιθώρια ελάφρυνσης της φορολόγησης της εργασίας και βελτίωσης των οικείων συστημάτων φορολόγησης και παροχών σε πολλά κράτη μέλη. Οι καλά σχεδιασμένοι οριακοί φορολογικοί συντελεστές μπορούν να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, ιδίως όσων συνεισφέρουν δεύτερο εισόδημα σε ένα νοικοκυριό, και να αυξήσουν τις ώρες εργασίας. Επιπλέον, η φορολογική επιβάρυνση των χαμηλόμισθων εργαζομένων παραμένει υψηλή σε πολλά κράτη μέλη.
21. Οι ευθύνες φροντίδας, μεταξύ άλλων για άτομα που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας και για παιδιά, εξακολουθούν να αποτελούν έναν από τους κύριους ανασταλτικούς παράγοντες για τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και την πλήρη απασχόληση σε πολλά κράτη μέλη, αφήνοντας περίπου 7,7 εκατομμύρια γυναίκες εκτός αγοράς εργασίας. Ωστόσο, παρατηρείται πρόοδος σε όλους τους τομείς όσον αφορά την παροχή πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και ποιοτική προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, ιδίως με την αύξηση των παρεχόμενων διαθέσιμων θέσεων και τη στήριξη των οικογενειών χαμηλού εισοδήματος όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ΠΕΦ) αυξήθηκε με τη μείωση της ηλικίας υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν, σημαντικές είναι οι προκλήσεις που παραμένουν όσον αφορά την ενίσχυση της πρόσβασης των παιδιών με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο στην ΠΕΦ και την προσαρμογή της στις ανάγκες των παιδιών με αναπηρία ή των παιδιών που χρήζουν ειδικής φροντίδας.

22. Στην επισκόπηση της EMCO όσον αφορά τον κοινωνικό διάλογο επισημάνθηκε ότι το θεσμικό πλαίσιο για τον κοινωνικό διάλογο στα περισσότερα κράτη μέλη, με λίγες εξαιρέσεις, είναι υπέρ το δέον επαρκές. Ωστόσο, παραμένει άκρως σημαντικό να αποφεύγεται η τυπική μόνο συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και να διασφαλίζεται η έγκαιρη διεξαγωγή ουσιαστικών διαβουλεύσεων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας χάραξης πολιτικής. Όταν οι διαβουλεύσεις βασίζονται σε τεκμηριωμένα πορίσματα και εκ των προτέρων εκτιμήσεις των επιπτώσεων της προτεινόμενης νομοθεσίας, η ποιότητά τους μπορεί επίσης να βελτιωθεί.
23. Σε ό,τι αφορά την εαρινή δέσμη μέτρων του 2023 που ενέκρινε η Επιτροπή στις 24 Μαΐου, η EMCO επισήμανε στην κοινή οριζόντια γνωμοδότηση που εξέδωσε με την ΕΚΠ σχετικά με το Ευρωπαϊκό Εξαμήνο του 2023 για το Συμβούλιο EPSCO του Ιουνίου του 2023 ότι ο αριθμός των ΣΑΧ στους τομείς αρμοδιότητας του Συμβουλίου EPSCO παρέμεινε πιο περιορισμένος σε σύγκριση με τους κύκλους του Εξαμήνου πριν από τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ). Σημείωσε επίσης τον σχετικά μεγαλύτερο αριθμό «οριζόντιων» ΣΑΧ που προτείνονται για όλα τα κράτη μέλη, τονίζοντας παράλληλα την ανάγκη να διατηρηθεί ο ειδικός ανά χώρα χαρακτήρας των ΣΑΧ.
24. Με τη γνωμοδότησή τους, η EMCO και η ΕΚΠ ζητούν στενότερο συντονισμό των οικονομικών, των δημοσιονομικών, των κοινωνικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης², δεδομένου του ευρέος φάσματος των σημερινών κοινωνικοοικονομικών κινδύνων και των προκλήσεων στη χάραξη πολιτικής που επηρεάζονται από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και με σκοπό τη διασφάλιση δίκαιης πράσινης και ψηφιακής μετάβασης και βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, εξακολουθεί να αποτελεί βασική προτεραιότητα να ενισχυθεί ο ρόλος του Συμβουλίου EPSCO και των επιτροπών του στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, παράλληλα δε να αναγνωριστεί ότι θα πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για να εκσυγχρονιστούν τα εργαλεία παρακολούθησης που διαθέτουν οι επιτροπές, να διατηρηθούν οι σημερινές επιδιώξεις του Εξαμήνου σύμφωνα με τη Συνθήκη και να αποφευχθεί τυχόν υπερβολική διοικητική επιβάρυνση.

² Σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητες βάσει των Συνθηκών και τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

25. Ανταποκρινόμενη στο κάλεσμα αυτό, καθώς και σε προηγούμενο κάλεσμα του Συμβουλίου EPSCO τον Μάρτιο του 2022³, η ομάδα για τους δείκτες ξεκίνησε τον προβληματισμό σχετικά με τα εργαλεία παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων της EMCO προκειμένου τα εργαλεία αυτά να εξυπηρετούν καλύτερα τον επιδιωκόμενο σκοπό. Το πρώτο στάδιο αυτής της διαδικασίας, που βρίσκεται τώρα σε εξέλιξη, περιλαμβάνει την επανεξέταση του πλαισίου κοινής αξιολόγησης ως βάσης για όλα τα άλλα εργαλεία.
26. Το Ευρωπαϊκό Εξαμηνιο εξακολουθεί να είναι αποτελεσματικό εργαλείο συντονισμού για την προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης, της ανταγωνιστικότητας, της απασχόλησης και της επαρκούς κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής ένταξης. Ο κύκλος του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2024 θα πρέπει να συνεχίσει να αντιμετωπίζει τις τρέχουσες και τις επικείμενες προκλήσεις στην αγορά εργασίας εν μέσω αβέβαιων παγκόσμιων γεωπολιτικών και οικονομικών προοπτικών, μεταξύ άλλων σε σχέση με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και με τα συμβάντα που σχετίζονται με τη διατάραξη του κλίματος. Ο επόμενος κύκλος του Εξαμήνου θα πρέπει επίσης να συνεχίσει να στηρίζει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και να αντιμετωπίζει τον αντίκτυπο της δημογραφικής αλλαγής στην αγορά εργασίας. Όπως επισημαίνει ο EPM, για να επιτευχθούν οι πρωταρχικοί στόχοι της ΕΕ και οι εθνικοί στόχοι για το 2030, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν οι διαρθρωτικές προκλήσεις στους τομείς της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, των δεξιοτήτων και της δια βίου μάθησης, της λειτουργίας των συστημάτων φορολόγησης/παροχών, της ισότητας των φύλων και της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, καθώς και ο κατακερματισμός της αγοράς εργασίας.

³ Βλ. έγγρ. 6933/22 του Συμβουλίου.